

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

Erk

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

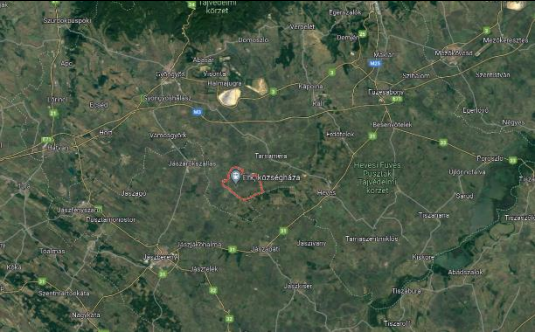
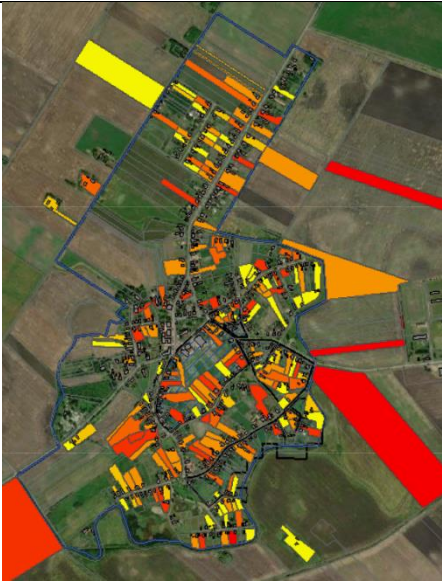
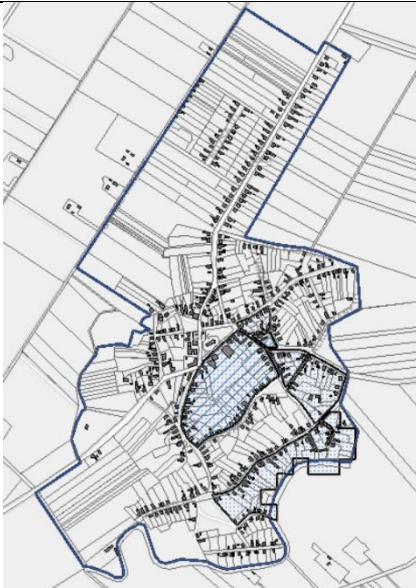
Erk

Heves megye

Hevesi járás

Szervezet neve:

Dátum: 2022.04.21.

	<p>Terület: 21,68 m² Lakónépesség: 947 Jogállás: Község Járás: Hevesi Megye: Heves</p> <p>Társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: IGEN</p> <p>Jelentős munkanélküliséggel sújtott település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: NEM</p>
<p>Település térképe</p>	<p>Jogosultság adatok</p>
	
<p>Eladósodottság-térkép</p>	<p>Szegregátum-térkép</p>

ADATTÁBLA

	KSH adata	HELYI BECSLÉS
Település neve	Erk	
Megye	Heves	
Járás	Hevesi	
Programba vonás köre	4	
Szervezet neve		
Lakosságszám (2021)	947	
Lakosságszám változása 2021/2012 (%)	101%	
15 év alattiak aránya (2021)	33,4%	
15 év alattiak létszámának változása 2021/2012 (%)	122%	
60 éves és idősebbek aránya (2021)	11%	
60 éves és idősebbek létszámának változása 2021/2012 (%)	64%	
Lakásszám (2011)	350	
Üres lakások száma (2011)	52	
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	99	
Lakásszám a szegregátumban (2011)	34	
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	99	
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	87	
Lakások száma (2019)	350	
Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	303	
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	0	
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	307	
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	191	
WC nélküli lakások száma (2011)	106	
Vályogházak alapozás nélkül (2011)	113	
Egy szobára jutó lakó (2021)	1,1	
Egy főre jutó szja alap, Ft (2019)	686559 Ft	
Egy főre jutó szja alap eltérése a hasonló helyzetű települések átlagától,% (2019)	108%	
Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján)	1500000 Ft	
Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen)	25	
Kiinduló kvóta érték kerekítve	6	

1 A település leírása

1.1 A település pozíciója

A fejezet tartalma

A település fekvése, távolsága a járásközponttól, megyeszékhelytől, nagyobb munkaerőpiaci központtól, illetve közösségi közlekedés helyzete. Növekvő vagy csökkenő lakosság, el- és bevándorlás mértéke, szegregátumban élők/roma lakosság aránya. Helyi és térségi gazdaság munkaerőfelszívó képessége a célcsoport szempontjából. A településen elérhető szolgáltatások. A célcsoportot érintő, lakhatási és foglalkoztatási szempontból releváns önkormányzati fejlesztések felsorolása az elmúlt időszakban.

1.1.1. A település fekvése és elérhetősége

Erk Heves megye déli határán fekszik, Jász-Nagykun-Szolnok megye szomszédságában. Könnyen megközelíthető a település Jászárokszállás és Tarnaméra irányából is. A járásközpont Heves mindössze 22 kilométerre helyezkedik el. A községet nem érinti főforgalmú út, de ettől függetlenül viszonylag könnyen elérhető, óránként indulnak buszjáratok. Korábban volt közvetlen buszjárat Budapestre, de ezt megszüntették, ennek alternatívájaként szolgál a vonat. A főváros autóval kb. 1 óra alatt elérhető. Minden közelben lévő céges buszjáratot bíró cég járata érinti a települést, délután 1 óra felé kifejezetten forgalmas a központ.

1.1.2. Térségi munkalehetőségek

A járság közelsége gyakorolja a legnagyobb gazdasági hatást a településre. Könnyen elérhető Jászberény, Jászárokszállás és Jászfényszaru is. Ezekben a településen rengeteg iparegység található, ahol jellemzően nagy a munkaerőhiány. A településen belül nincs jelentősebb munkaerőt felszívni képes munkahely, az önkormányzat a főfoglalkoztató a 45-50 közmunkásával. Ezen belül van három startprogram is, amik a helyi elképzelések megvalósításában próbálnak segíteni.

1.1.3. Lakosság

Lakosságszám (2021)	947
Lakosságszám változása 2021/2012 (%)	101%
15 év alattiak aránya (2021)	33,4%
15 év alattiak létszámának változása 2021/2012 (%)	122%
60 éves és idősebbek aránya (2021)	11%
60 éves és idősebbek létszámának változása 2021/2012 (%)	64%
Lakásszám a szegregátumban (2011)	34
Egy főre jutó szja alap, Ft (2019)	686559 FT
Egy főre jutó szja alap eltérése a hasonló helyzetű települések átlagától,% (2019)	108%

A lakónépesség változásait vizsgálva elmondható, hogy a lakosságszám stagnál. A település mindig 950 fő körül van, de az 1000 főt nem éri el. A kifejezetten magas 15 éven aluliak arányának oka a településen működő nevelőszülői hálózatok jelenléte. A statisztikából is kiolvasható, hogy az összlakosság 33,4%-át teszik ki, arányuk az elmúlt évtizedben 22 %-ot

nőtt. Kritikus pont azonban a 60 évnél idősebbek számának a változása, ami ugyanebben a vizsgált időszakban 36%-ot esett vissza. Arányukat nézve is kifejezetten alacsony számot kapunk – 11%.

A lakosság kb. 90%-a roma származású, az óvoda és iskola már 100%-ban. A „tehetősebb” romák is elhordják a gyerekeiket a településről, ha megtehetik.

A fiatalok nem telepednek meg a településen már, jellemzően elmennek. De az idősödő szülők is próbálnak a gyerekek közelébe maradni, szóval a hátrahagyott házak üresen maradnak.

1.1.4. Elérhető szolgáltatások

- Óvoda – 3 csoport
- Iskola
- Házi orvos – heti háromszor
- Gyógyszertár – hivatalosan nincs már, de a hevesi gyógyszertárból kérésre másnapra kiszállítják a gyógyszereket
- Védőnő – heti háromszor
- Családsegítő – Tarnaörsrel közösen – heti egyszer
- Gyerekház
- Tanoda – normatív támogatású
- RNÖ
- Máltai Jelenlétpont
- Népkonyha
- Posta
- Vegyesbolt
- Dohánybolt
- Kocsma - 2

1.1.5. Önkormányzati fejlesztések

Magyar Falu program:

- MFP-FFT/2019 **Kegyeleti fejlesztések Erk község temetőjében**
- MFP-BJA/2019 **Az Árpád, I. István és Kassai úti járdák felújítása Erk községben**
- MFP-ÖTU/2019 **A Jókai Mór út és a II. Rákóczi Ferenc út burkolatának felújítása Erk községben**
- MFP-ÖTU/2020 **A Kassai út burkolatának felújítása Erk községben**
- MFP-OJF/2020 **Óvodai játszóudvar és közterületi játszótér fejlesztése**
- MFP-EIM/2020 **Elhagyott ingatlanok közcélra történő megvásárlása**
- MFP-UHK/2021 **Út, híd, kerékpárforgalmi létesítmény építése/felújítása - 2021**
- MFP-OJKJF/2021 **Óvodai játszóudvar és közterületi játszótér fejlesztése - 2021**
- MFP-ÖTIK/2021 **Önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok fejlesztése - 2021**
- MFP-TFB/2021 **Tanya- és falugondnoki buszok beszerzése - 2021**
- MFP-ÖTIF/2021 **Temető fejlesztése Erk községben - 2021**
- MFP-ÖTIK/2022 **Közösségi tér fejlesztése Erk községben**
- MFP-KOEB/2022 **Kommunális eszköz beszerzése Erk községben**

TOP-4.1.1-15-HE1-2016-00012 - Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése Erken

A fejezet fő következtetései

Következtetések a település...

...térségi pozíciója tekintetében:

- rossz pozíció: nincsenek helyben munkahelyek és nincsen helyben elegendő szolgáltatás, és a térségi munkaerőpiac és szolgáltatások nehezen érhetőek el, a közlekedési viszonyok kedvezőtlenek, az útviszonyok rosszak, és a közösségi közlekedés nem megfelelő;
- **közepes pozíció: helyben viszonylag elégségesek, illetve a közelben elérhetőek a szolgáltatások, a munkaerőpiac viszont nehezebben érhető el. Ha van is munkahely a közelben, az nem kompatibilis a célcsoport munkavállalási képességeivel;**
- jobb pozíció: a munkaerőpiac viszonylag könnyen elérhető, vannak a közelben megfelelő munkahelyek, illetve jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik a település, és a szolgáltatások is elérhetőek.

...vegyes társadalmi szerkezetének fenntarthatósága tekintetében:

- gettósodó település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya nő a településen belül, a nem roma háztartások nagy arányban elköltöznék a településről. A települése lakossága jellemzően stagnál vagy nő;
- **billegő település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya egyharmadnál magasabb, de kevesebb, mint a település lakosságának fele. A magasabb státuszú háztartások elköltöznék a településről. A település lakossága jellemzően enyhén csökken;**
- jobb státuszú, vegyes összetételű település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya alacsonyabb, a nem roma lakosság közül a fiatalok egy része elköltözik a településről. A település lakossága jellemzően csökken.

1.2 A település szerkezetének leírása

A fejezet tartalma

A település központja és a szegregátumok állapota, a szilárd útburkolattal való ellátottság, közművek rendelkezésre állása, a helyi adottságok alapján hol, melyik településrészben vannak a legkritikusabb (külön: árvizes részek) és a fejleszhető részek. Szegregátumok száma és elhelyezkedése. Van-e a településen elég lakható ingatlan, van-e elég felújítható ingatlan a településen, hogyan alakultak a lakóingatlan adás-vételek az elmúlt években.

1.2.1. Szegregátumok elhelyezkedése a településen

A települést nehéz megítélni ilyen szempontból. A statisztika szerint a lakásállomány és a lakosság közel 10%-a a szegregátumban van. A személyes interjúk során azonban két verzió is felmerült: Az egyik, hogy a településen tényleg nincs szegregált terület, a másik pedig, hogy az egész terület annak tekinthető. Ha a statisztikát vesszük alapul, 3 utcát érint ez a területi behatárolás.

1.2.2. A település infrastruktúrája

Lakások száma (2019)	350
Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	303
Közcatornába bekötött lakások száma (2019)	0
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	307
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	191

A 2019-es adatok szerint a 350 településen található lakásból 80% felett van bekötve az áram és a víz, a lakásállomány több, mint 50%-ában megtalálható a vezetékes gáz is. Szennyvíz nincs a településen, a lakóknak maguknak kell gondoskodni erről – Ez több délhevesi települést is érint. A csatornázatlanság maradványának egyik fő oka, hogy a helyi vízmű nem érzi megtérülőnek a kiépítését – az alacsony fizetési hajlandóság miatt. Ez nem kifejezetten Erkre vonatkozik, általánosságban elmondható a környékről. Az úthálózat jellemzően jó minőségű, pormentes.

1.2.3. Lakásállomány

Lakásszám (2011)	350
Üres lakások száma (2011)	52
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	99
Lakásszám a szegregátumban (2011)	34
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	99
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	87
Lakások száma (2019)	350
WC nélküli lakások száma (2011)	106
Vályogházak alapozás nélkül (2011)	113
Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján)	1500000
Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen)	25

A statisztikai adatok szerint a lakásállomány nem változott az elmúlt években, de ez nem fedí a valóságot minden esetben. Több ingatlan ürült ki és lett az enyészete – számuk nem kiugróan magas, de előfordul az interjúk szerint. A szegregátumra vonatkozó adatok nem relevánsak, vagy csak bizonytalanul értelmezhetőek a település ezzel kapcsolatos helyi megítélése miatt. A lakástranzakciók száma 25, ami alacsonynak mondható.

A fejezet célja, fő következtetései

Következtetés a településre jellemző területi szegregáció jellegének és mértékének tekintetében:

- **az egész település szegregátum;**
- a településen belül a szegregált részek a település nagyobb részét teszik ki;
- településen belül a szegregált részek a település jelentős hányadát, de kevesebb mint felét teszik ki,;
- településen belül csak kisebb szegregált részek vannak;
- a szegregátum a fő településtesttől távolabb, elkülönült településrészként helyezkedik el;
- **nincs szegregált rész a településen.**

1.3 Lakhatással kapcsolatos fejlesztések

A fejezet tartalma

A településen történt lakhatással kapcsolatos fejlesztések, amelyeket az elmúlt 10-15 évben valósítottak meg, külön hangsúllyal a 2014-2021 uniós programozási időszak EFOP telepprogramjára, esetleg az előző időszak TÁMOP telepprogramjára. A megvalósított programok eredményei (új, felújított lakások, bérlakások elosztásának módszere: milyen célcsoportoknak, milyen kiválasztással). A lakhatási körülmények javítását célzó szoft programokkal kapcsolatos vélemények feltárása is szükséges.

1.3.1. Helyi lakhatási szegénység fejlesztését célzó fejlesztések

Erk volt a másik befogadó falu Tarnabod mellett a kétezres évek elején. Akiiket akkor befogadtak, mára elhagyták a települést. Nem tekintették otthonuknak sem a községet, sem a kapott ingatlanokat, amik így idegenkézre kerültek. Az önkormányzat jelenleg igyekszik ezektől megválni és lehetőséget biztosít a bennlakóknak a megvásárlásra. Összesen 5 ház volt a programban + további 4 egy holland alapítványon keresztül került megvásárlásra.

1.4 Az önkormányzat perspektívája és szerepvállalási készsége a programban

A fejezet tartalma

Együttműködő, nem együttműködő, mennyire támogatja a településen belüli mobilizációt (szegregátumból kifelé, ha releváns) illetve a településről történő kifelé mobilizáció blokkolásához fűződik-e valamilyen érdeke? (pl. gyerekszám csökkenése a helyi intézmények működése miatt kockázatos, településüzemeltetéshez kapcsolódó közmunka, egyéb függőségi rendszerek)

1.4.1. A helyi önkormányzat hozzáállása

Alapvetően támogató, de a legutóbbi program rossz kivitelezése élénken él az emlékezetekben, jelenleg is problémákat okoznak a meglévő ingatlanok. Fogadja a programot, de csak helyieknek és szigorú felügyelet mellett érezné magát biztonságban a helyi vezetőség. A lebonyolításban és fenntartásban valószínűleg nem akar részt venni.

A fejezet fő következtetései

Következtetések az önkormányzat együttműködési készségét illetően:

- a bérlakásfejlesztéseket az önkormányzat alapvetően elutasítja;
- **a bérlakásfejlesztésekkel szemben erős fenntartásai vannak (mivel eredendően konfliktusforrást lát benne), de ha kontrollálhatja, hogy hol és kik számára valósul meg, illetve a település egésze számára is látja az előnyét, akkor esetleg érdekeltté tehető benne;**
- a bérlakásfejlesztéseket támogatja, a lakáskörülmények javításának és a településfejlesztésnek az eszközét látja benne.

2 A lakosság helyzete

A fejezet tartalma

Foglalkoztatottság és jövedelmek szintje a célcsoport tekintetében: milyen típusú munkákat végeznek (közfoglalkoztatottság, alkalmi/idegymunkák, hetelés, stb.), milyen jövedelemért, ezekben körülbelül hány fő érintett. Legfőbb szociális problémák (élethelyzetek, devianciák, eladósodottság, uzsora, perspektívák, mely szolgáltatásokhoz nem férnek hozzá, nem megfelelő minőségű szolgáltatások). Családok szociális helyzetük szerinti besorolása.

2.1 Foglalkoztatottság

2.1.1. Közfoglalkoztatás

Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma *										
Erk Heves megye Hevesi járás	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év	2020. év	2021. év	2022 01 - 3. hó
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	13	35	27	31	26	23	27	26	21	30
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	7	14	16	11	4	1	0	4	2	5
Járási startmunka mintaprogram támogatása összesen	11	16	25	26	25	22	22	21	25	25
-- Mezőgazdaság	11	13	17	16	14	10	10	10	9	8
-- Helyi sajátosságokra építő közfoglalkoztatás	-	-	1	4	1	9	12	12	12	11
-- Szociális jellegű program	-	3	7	6	10	2	-	-	4	5
-- Egyéb startmunka mintaprogram	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-- Magas hozzáadott értékű program	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mindösszesen	31	65	69	68	55	45	49	51	48	61
Közfoglalkoztatási mutató	5,69%	11,79%	12,55%	12,53%	10,13%	8,27%	9,10%	9,27%	8,61%	10,95%
Ellátásban nem részesülő álláskereső száma zárónapon	37	45	44	29	30	35	38	45	25	34
Álláskeresői ellátásban részesülő álláskereső száma zárónapon	4	7	7	6	8	9	10	9	13	13
Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő álláskereső száma zárónapon	67	16	37	40	37	37	41	44	47	45
Regisztrált álláskereső száma zárónapon	109	68	88	74	74	80	89	98	85	93
-- Ebből tartós álláskereső	32	4	10	14	16	16	18	29	26	27
Nyilvántartott álláskereső relatív mutatója	19,99%	12,38%	16,13%	13,52%	13,66%	14,64%	16,62%	17,92%	15,28%	16,76%
Munkavállalási korú (15-64 éves) népesség száma	544	552	548	546	544	548	536	546	553	553
1%	2%	3%	4%	5%	6%	7%	8%	9%	10%	
11%	12%	13%	14%	15%	16%	17%	18%	19%	20%+	

A közfoglalkoztatottak száma jelenleg 45-50 fő között mozog. Ebben már benne van a startmunka programban résztvevő 3 csapat is. Van egy mezőgazdasági munkákat végző brigád, ami a helyi iskolakonyhának termeli a zöldségeket – ez továbbá fejleszti és ösztönzi őket az otthoni termelésre is. Van egy helyi sajátosság startprogram, ahol a csapat tagjai az önkormányzati beruházások kivitelezésében segít – kiülők, kukatárolók stb. telepítése, építése. Továbbá van egy szociális program is, ahol a résztvevők a környezet tisztaságért felelnek – illegális személtelakók felszámolása, közterületek gondozása.

2.1.2. Elsődleges munkaerőpiaci helyzet

A közmunkaprogram rugalmassága és kényelme sokat rontott a munkavállalási kedven, a kiváló munkaerőpiaci lehetőségek ellenére kevesen vállalnak munkát. Az interjúk szerint a laskosság 10-15%-a dolgozik valamilyen nagyobb cégnél. A környéken jellemző a munkaerőhiány, így az elhelyezkedés garantált munkavállalási szendék esetén.

Megoldásként szolgál a környéken szintén nagyszámban elérhető alkalmimunkák jelenléte. Itt se a végrehajtó levonásától nem kell tartani és következmények nélkül kihagyható 1-2 munkanap.

Nincsenek statisztikai adatok a munkanélküliség leírására, de a szürke, illetve feketegazdaságba való bevonódás miatt ezek nem is tudnának megfelelő képet adni a foglalkoztatottság helyzetéről.

2.2 Szociális problémák

Az egyik legjelentősebb probléma a településen a drog. Több helyi diler is volt/van a településen. A rendőrség malmal lassan örölnék, de előbb-utóbb elkapják őket, viszont – mint rendszerint minden érintett településen – itt sem lehet meggátolni az újabb vállalkozókat.

Az uzsora is aktívan van jelen a településen – többen is csinálják, pénzzel és étellel egyaránt. A helyi szakemberek szerint pénzosztáskor a posta előtt áll az egyik sor, a másik pedig a túloldalon, hogy begyűjtse a 100%-os kamatra adott uzsorahitelt.

A közelmúltban több esetben kiderültek visszaélések az otthonfelújítási program kapcsán. Az építési hatóság ellenőrzései, razziai több esetben fedeztek fel csalásokat. A megadott ingatlanon nem történt semmilyen beavatkozás, sokszor romokra igényelték meg a támogatást – az igénylők az összeg töredékéért üzleteltek a kivitelezővel, aki a 3 millió forintból 2 és félmilliót megtartott.

A foglalkoztatottság részről említett általános munkakedv hiánya is jelentős probléma. Ezek az emberek a programokba is nehezebben vonhatóak be, nehéz az együttműködés velük.

A fejezet következtetései

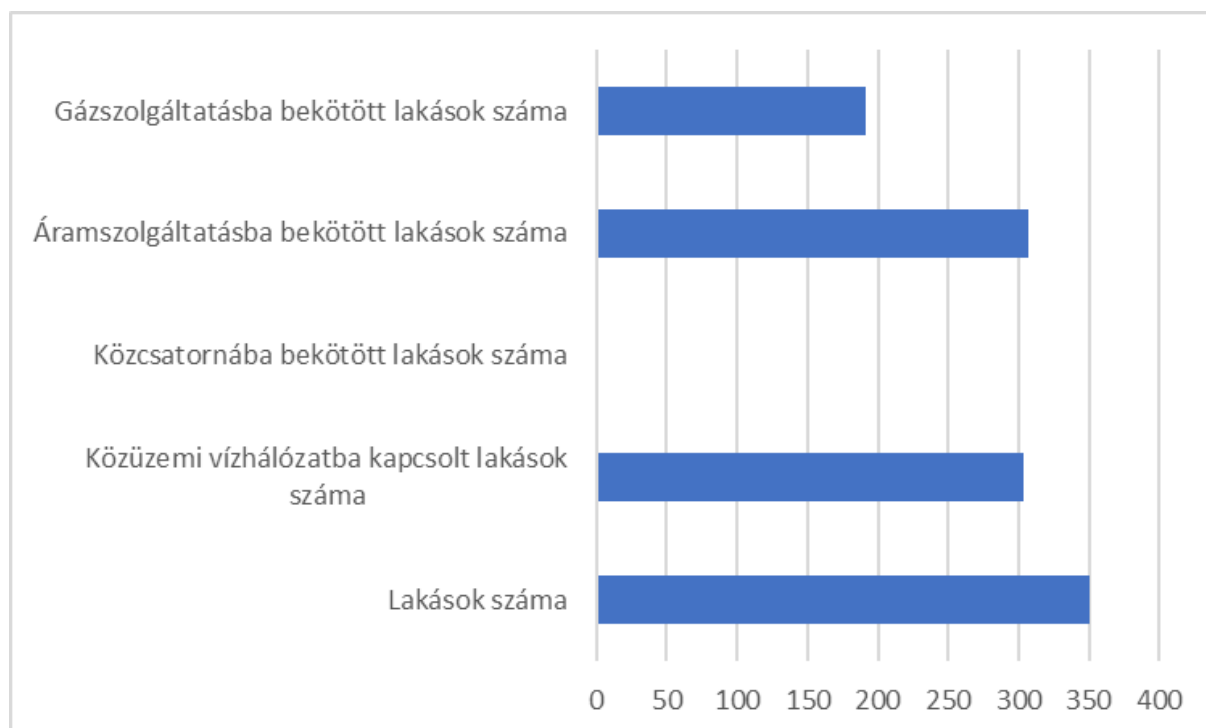
Családtípus	Családok száma 250-300
Teljes nyomorban élő családok: hosszabb távon is intenzív segítségre szoruló, alapvetően nincs munkaképes tagja a családnak, a család súlyos problémákkal küzd, tartós betegség/szenvedély-/mentális betegség jelen van. Teljes nyomorban élő család, akár magasfokú eladósodottság is jellemzi a családot. Ha van gyermek a családban, szülői kompetencia súlyosabb hiánya jelenik meg.	P: 0 JP: 10
Minimális öfenntartó képességgel rendelkező családok: megélhetési gondokkal küzdő család, de van olyan tagja, aki valamilyen szintű munkát végez, akár alkalmi/idénymunkát, akár közfoglalkoztatásban vesz részt. A gyerekekről alapvetően gondoskodnak. Fejleszhető a család munkaerőpiaci részvétele.	P: A legnagyobb rész ~ 100
Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok: viszonylag rendszeres munkával és jövedelemmel rendelkező család, ami nem feltétlenül jelent bejelentett munkából származik. Kiegyensúlyozottabb, rendszeres életvitellel rendelkeznek. Gyermeknevelési kompetenciáik viszonylag jók. Munkaerőpiaci részvétel fejlesztésére itt is szükség lehet.	P: ~50 Inkább a kettő között vannak a legtöbben.

3 A lakásállomány helyzete

A fejezet tartalma

Épületek állapota, az életveszélyes, illetve kritikus állapotú házak számossága, aránya a településen, illetve a szegregátum(ok)ban. Tulajdonviszonyok elsősorban a segítségre szoruló családok körében (legális tulajdonviszonyok, mennyire jellemző albérlet, uzsora bérlet, szívességi lakáshasználat), ezek mértékének becslése. Lakósűrűségi viszonyok vizsgálata (a statisztikai adatok és a valós helyzet összevetése). Üres ingatlanok, illetve megvásárolható ingatlanok (ház, telek) száma (kapcsolódóan az üres ingatlanok tulajdonosi viszonyai, tehermentesek-e, ténylegesen megvásárolhatók-e).

3.1 Közműszolgáltatás

Szennyvíz nincs a településen, de vannak törekvések ennek orvoslására. Erk – Tarnaörs – Visztek község közösen próbálja elindítani a folyamatot, de jelenleg áll a projekt. Erken az igény erre kérdéses, sok helyen a víz is problémás, a csatorna pedig tovább emelné a lakhatási költségeket. Számszerű adat nincs, de egyre több a feltöltős villanyóra a településen az interjúk szerint. Több helyen is lopják az áramot, így nehéz megállapítani az ennek hiányát elszenvedők tényleges számát. A vizet szintén illegális úton szerzik be sokan, megfúrva a fővezetéket. A statisztika ellentétes a helyi szakemberek által elmondottakkal, miszerint több családot is érint valamelyik közműből való kivitiltás, helyi becslés szerint kb. 30-40% érintett.

3.2 Tulajdonviszonyok

3.2.1. Tulajdonviszonyok

Nagy a belső adás-vétel, ami nincs hivatalosan lepapírozva. Sok esetben nehezen visszakövethetőek a tranzakciók és a tulajdonviszonyok.

3.2.2. Túlzsúfoltság

Lakosság száma a szegregátumban (2011)	99
Lakásszám a szegregátumban (2011)	34
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	99
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	87

Nincs adat a túlzsúfoltság mértékéről.

3.3 Ingatlanpiac helyzete

3.3.1. Eladó és üres ingatlanok

Több eladó ingatlan is van a településen, de ezek már jellemzően a jobb minőségű, CSOK-kal nem elérhető ingatlanok. A legtöbb eladhatatlan, mert „rossz helyen” van, az árát pedig a helyiek nem tudják megfizetni.

A megüresedett házakat 1-2 éven belül széthordják – ez télen felgyorsul a tüzelőnek felhasználható anyagok kinyerése miatt. Több ingatlannak már csak a falai állnak, a többit ellopták vagy megsemmisült. 2 ingatlan is van a magyar állam tulajdonában, amiket már próbált megszerezni az önkormányzat – a helyiek már elkezdték bontani, mert igény lenne rá, de egyelőre áll az ügy.

A fejezet célja, fő következtetései

Lakástípusok (a lakott lakások tekintetében):	Lakások száma - 250
életveszélyes házak	P: -
jelenleg nem életveszélyes, de kritikus állapotú házak, amelyeket nem érdemes felújítani	P: ~30 JP: ~40
nem életveszélyes, de rossz állapotú házak, amelyek felújítással még egy időre lakhatóvá tehetők (kb. 10 év),	P: ~80 JP: ~50-60
jobb állagú házak, amiket érdemes modernizálni	P: ~140 JP: ~100-140

4 A lakhatási beavatkozási terv

4.1 A lakhatási szegénység fő problémái

A fejezet tartalma

Legfőbb lakhatási problémák és azok statisztikai adatok és becslések alapján való nagyságrendjének összegzése a szegregációt, a közmű ellátottságot (közmű elérhetősége, közműszolgáltatásokból kikapcsolt lakások), a lakásállomány javítását, a tulajdonviszonyok rendezetlenségét, az eladósodottság problémáit is érintve.

A település térségi elhelyezkedése jónak mondható. Ugyan nem főforgalmi úton fekszik, az elérhetőségén nem rossz. A tömegközlekedés kielégítő, az elérhető munkahelyek száma is magas – ezt fokozza, hogy a legtöbb cég munkásjárata érinti a települést.

A társadalmi összetétel ugyanakkor kedvezőtlen. A roma lakosság aránya 90% körül van – pontosan nem lehet meghatározni. Az idősek száma drasztikusan csökkent az elmúlt évtizedben, a 15 év alattiak aránya viszont kifejezetten magas – ennek oka főként a településen működő nevelőszülői hálózatok. A településen található intézményekbe járó gyerekek 100%-a roma.

A település kétarcú, ha valaki a főúton utazik keresztül a településen kifejezetten hangulatos, rendezett képet fest, de a mellékutcákban már és a település többi részén ez lényegesen eltérő. A házak rossz állapotúak, lepusztultak, több rom is áll az elhagyatott telkeken.

Az infrastruktúra jónak nevezhető, a szennyvízelvezetésen kívül minden más elérhető a településen – a rosszabb részekén is. A bekötöttség azonban már problémásabb – a lakosság 30-40%-át érinti valamilyen közműszolgáltatóból való kitiltás. Sok esetben tudnak visszaélésekről, amik a víz és áram illegális megszerzésében nyilvánulnak meg.

Az eladósodottság mértéke nagy, se adósságkezelés, se foglalkoztatási mentor nincs a településen. A munkavállalási kedvet nagyban visszaveti az is, hogy sok családot érint valamilyen adósságból fakadó levonás – telefon, provident...

A településen komoly problémát okoz a drog jelenléte – több helyi díler is van, akiket a rendőrség ugyan próbál kézre keríteni, de mindig van utánpótlás. A másik probléma az uzsora jelenléte, ami a klasszikus pénzes verzióban is jelen van, de a viszonylag új formájú élelmiszer verzióban is.

Az elérhető eladó ingatlanok jelenleg jellemzően magasabb árban vannak – azok maradtak meg, amik túl drágák voltak a CSOK-hoz. Az üresen maradt ingatlanokat 1-2 éven belül teljesen széthordják, értékesítik, felhasználják.

Család-lakáshelyzet mátrix: elsősorban a segítségre szoruló családokra koncentrálva

Családtípusok	Teljes nyomorban élő családok	Minimális öfenntartási képességgel rendelkező családok	Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok	Adott lakástípusban a család helyzete szerint beazonosított családok száma összesen	Az adott lakástípusba tartozó családok száma összesen
Lakástípusok					
azonnali életveszélyt jelentő lakás	Az interjúk szerint nincs ilyen család	0	0		
rossz lakásállag, még nem életveszély, de nem érdemes rajta semmit csinálni	0	Nagyjából 100 család él minimális öfenntartó képességgel	0		
nagyon rossz állagú, de valami felújítással még egy ideig lakhatóvá tehető (5-10 év)	0	Ennek lakástípusokr a való leosztása a jelenlegi információk alapján	50 családot mondtak az interjúk alatt		
olyan lakás, amit érdemes felújítani, modernizálni	0	nem lehetséges	Jellemzően inkább ide sorolhatóak.		
Adott családtípusban a lakhatási helyzet szerint beazonosított családok száma összesen					
Az adott családtípusba tartozó családok száma összesen					

4.2 Fő beavatkozási irányok kijelölése és priorizálási szintek leírása

Szociális alapozás:

- Foglalkoztatottság mértékének felmérése a célcsoporton belül
- Túlzsúfoltság felmérése
- Adósságok mértékének és jellegének a feltérképezése

Lakhatási körülmények javítását célzó beavatkozások:

- Közműszolgáltatás: Jelentős probléma a településen a valamilyen közműszolgáltatóból való kitiltás. A családok 30-40%-át érinti valamilyen formában. Pontosabb adatok szükségesek és a tartozások adósságkezelővel való rendezése. Továbbá, ahol lehetőség van kezdeményezni a visszakötést.
- Az ingatlanállomány jellemzően elhanyagolt, rossz állapotú. Kisebb beavatkozásokkal azonban a legtöbbjük menthető lenne, de a várható élettartamuk jelentősen megnőne.

Bérlakás program:

- Krízislakás: A településen jelenlévő szociális problémák miatt célszerű 2 krízislakást kialakítani, ami a hirtelen jött helyzetekre megfelelően tud reagálni.
- Bérlakások: A javasolt 6-tól többet is elbírna a település. Azonban kérdéses ezek megőrzésének a lehetősége. Új lakás építése semmilyen esetben sem indokolt, de 5-10 bérlakás megtölthető lenne.

Más településekre való átköltöztetés:

- Nincs adat

Stabilizálás:

Soft programok:

- Adósságok, tulajdonviszonyok és közműlefedettség vizsgálata

Stabilizálás:

- Magántulajdonú házakon végzett kisebb beavatkozások
- Közműszolgáltatásba való visszaköttetés

Bérlakásfejlesztés:

- 2 db krízislakás
- 5-10 bérlakás
- Új építése nem indokolt

4.3 Bérlakásfejlesztés beavatkozási terve

Ez a fejezet már „csak” a bérlakásprogramra fókuszál és annak nagyságrendjének, céljainak és célcsoportjainak, illetve javasolt megoldási modelljének konkretizálását szolgálja. A fejlesztések nagyságrendjét a feltárt szükségletekből kiindulva kell meghatározni. A szükséglet alapján meghatározott fejlesztések nagyságrendjét a Kézikönyvben meghatározott szempontok szerint lehet korrigálni.

4.3.1. A bérlakásfejlesztés nagyságrendjét módosító tényezők a települési diagnózis alapján, mutatókkal

	Bérlakásfejlesztés nagyságrendjét növelő irányba ható tényezők	Bérlakásfejlesztés nagyságrendjét csökkentő irányba ható tényezők	
település közlekedési összeköttetései	amennyiben az összeköttetések erősek , a munkahelyekre ingázást lehetővé teszik, és az elingázás távolsága életszerű	amennyiben az összeköttetések gyengék és költségesek , mind a közúti, mind a közösségi közlekedési viszonylatban, a munkahelyekre ingázást nem teszik lehetővé	(1) elingázók relatív aránya a helyben foglalkoztathatókhoz képest (2) ingázás napi távolsága és ráfordított idő
helyi gazdaság fejlesztését szolgáló beruházások megléte	amennyiben foglalkoztatás bővülését szolgálja az addig csak közmunkában keresők köréhez képest	amennyiben nem módosul érdemben a csak közmunkában elhelyezhető aktív korúak aránya	(1) az ezekben a beruházásokban létrejött munkahelyek aránya (2) beruházások hozzájárulása a közmunkában foglalkoztatottak csökkenéséhez
helyben elérhető eladó és felújítható ingatlanok köre	amennyiben az elérhető lakások gazdaságosan felújíthatók a helyi lakáspiaci viszonyok között	amennyiben kevés vagy nincs elérhető és / vagy gazdaságosan felújítható lakás a helyi lakáspiaci viszonyok között	(1) megvásárolható és felújítható lakások száma (a települési kvótához képest)
közműinfrastruktúra	amennyiben a terület közművesített és az adott ingatlan esetén rendelkezésre áll a rácsatlakozási lehetőség	amennyiben a vízi-közmű hálózatra való rácsatlakozás nem lehetséges , új építés esetén pedig nem elérhető a csatornahálózat	(1) vízi-közműhálózat kiépítettsége a településen a potenciálisan fejleszthető településrészen, telken
megvásárlandó ingatlanok tulajdonviszonyai	amennyiben tiszta vagy alacsony költséggel tisztázhatók a jogviszonyok	terhelt és sok tulajdonos által birtokolt ingatlanok	(1) TAKARNET adatok
uzsora	főképp a lakhatási helyzetekben lecsapódó kevés uzsora	a településen elterjedt uzsora, szerteágazó függőségi helyzetek	(1) helyben informálisan bérbeadott lakások aránya (2) kiterjedt uzsorával foglalkozó családok jelenléte
iskola, szociális szolgáltatások elérhetősége	a helyben elérhető szolgáltatások köre a gyermekes, munkaképes korú szülővel rendelkező családok jóllétét szolgálja	a gyermekes, munkaképes korú szülővel rendelkező családok jóllétéhez szükséges szolgáltatások hiányoznak	(1) óvodai férőhelyek száma (2) iskolai férőhelyek száma (3) betöltött háziorvosi / gyermekorvosi praxis
szegregátumok relatív mérete a településen	kis szegregátum(ok), a településközpont nem szegregátum	egységesen hanyatló, többségében nyomorúságos élethelyzetek a telepeken, növekedő mértékben	(1) szegregátum lakosságának relatív mérete és növekedése a település egészének lakosságához képest

4.3.2. A bérlakásfejlesztés településhatárokon kívülre történő mobilizálási céljának nagyságrendjét módosító tényezők a települési diagnózis alapján, mutatókkal

	Mobilizálás nagyságrendjét növelő irányba ható tényezők	Mobilizálás nagyságrendjét csökkentő irányba ható tényezők	
településvezetés érdekelt a lakosság megtartásában	amennyiben nincs minőségi szolgáltatást nyújtó intézmény	amennyiben a köznevelési intézmény minőségi szolgáltatást nyújt	(1) szabad férőhelyek aránya (2) jobb módúak elhordják a gyermeküket
konfliktusok a küldő és befogadó települések között (családi szint)	amennyiben kiegyensúlyozott a viszony	adott településről érkezőkkel szemben nagyok az előítéletek	(1) bevett költözési irányok a településről
ellenállás a fogadó településeken a roma családok ellen	amennyiben alacsony az előítéletesség	amennyiben erős az elutasítás és a diszkrimináció	(1) az adott településre átköltözők tapasztalata (2) visszaáramlás konfliktusok miatt
szegregátumok potenciális áthelyeződése a fogadó településen	amennyiben az átköltözések nem hoznak létre gócpontot , nem nő számottevően a szegregáció	a fogadó területen magas és jelentősen nő a hátrányos helyzetű lakosság aránya a településhez képest	(1) telepek / szegregátumok mérete és méretének alakulása a fogadó településen
van-e a közelben térségi növekedési centrum	amennyiben át lehet költözni a helyi növekedési centrumba	amennyiben nincs ilyen centrum és messzebb nehéz mobilizálni a családokat	(1) járásközpont vagy funkcionális településcsoport foglalkoztatási helyzetének alakulása (2) távolabbi centrumokban a költözés nem jellemző a településről
a családok egymás segítő kapcsolatrendszerétől való függőség	amennyiben az informális támogató hálózat életben tartása mellett tud költözni, vagy nincs szükség folyamatos támogatásra az élet minden területén	amennyiben csak az informális támogató hálózat életben tartása és folyamatos szociális támogatás mellett boldogul a család	(1) családsegítésbe (nem) bevont családok köre és állapota
céltelepülés árszínvonala	amennyiben a céltelepülési lakások gazdaságosabban újíthatók fel a célterületi lakáspiaci viszonyokhoz képest	amennyiben megfizethetetlen az árkülönbség	(1) megvásárolható és felújítható lakások száma (2) árkülönbség mértéke

4.3.3. A bérlakásfejlesztések alapvetően három típusú modellt követhetnek a családok mobilizációja szempontjából:

A helyi bérlakásfejlesztési igények a realitásokhoz közelítő nagyságrendjének megbecslése előtt sorra vesszük a fejlesztések, illetve a mobilizálási lehetőségeket befolyásoló tényezőket:

A bérlakásfejlesztés nagyságrendjét helyben módosító tényezők:

település közlekedési összeköttetései	Jó
helyi gazdaság fejlesztését szolgáló beruházások megléte	Nincsenek
helyben elérhető eladó és felújítható ingatlanok köre	Csak a magasabb árfekvésű ingatlanok maradtak elérhetőek
közműinfrastruktúra	Szennyvíz nincs, minden más elérhető
megvásárlandó ingatlanok tulajdonviszonyai	n.a.
uzsora	Jelen van
iskola, szociális szolgáltatások elérhetősége	Elérhetőek
szegregátumok relatív mérete a településen	Több megközelítés él a településen – egyáltalán nincs vagy az egész az.

A bérlakásfejlesztés településhatárokon kívülre történő mobilizálás lehetőségeit csökkentő tényezők:

településvezetés érdekelt a lakosság megtartásában	Igen
konfliktusok a küldő és befogadó települések között (családi szint)	n.a.
ellenállás a fogadó településeken a roma családok ellen	n.a.
szegregátumok potenciális áthelyeződése a fogadó településen	n.a.
térségi növekedési centrum	Jászberény, Szolnok, Heves, Jászrokszállás
a helyi rokonsági támogató hálózattól való függőség	Feltehetőleg magas
fogadó település(ek) magas árszínvonala	n.a.

Becslés a programra

Krízislakások: 2db indokolt, a rövidtávú problémák kezelésére.

Bérlakások: 5-10 db biztonságosan kezelhető, ha a bevonható családok felkészítése megtörtént, vagy kiválasztották őket

Új építésű ingatlanok: 0

Mobilizáció más településekre: nem ismert

Szükséges lépések a cselekvési terv előtt:

- A közműszolgáltatókból kitiltott családok pontos feltérképezése, tartozásuk felmérése
- Az elérhető ingatlanok tulajdonviszonyainak felmérése
- A lakott ingatlanok – kisebb beavatkozásokra bevonható családok tulajdonviszonyainak vizsgálata, rendezése.

Bérlakás beavatkozások tervezését segítő mátrix: igények és lehetőségek szerint kialakítható megoldás típusok

	Településen belül meglévő lakás	Új lakásépítés településen	Mobilizáció (településen kívüli lakás)	Összesen
Lakottan veszi meg a program a család lakását és felújítja (a család benne marad)	2-3			
Üres lakást vesz a program				
A létrehozott bérlakásba olyan család költözik, akinek a megszűnt a lakhatása (lebontják, kilakoltatták)	n.a.	0	n.a.	
Túlszűfolt lakásból szétköltöző család költözik be	n.a.	0	n.a.	
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, de a program nem veszi meg a lakást	4-5	0	n.a.	
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, és a program megveszi a megüresedett lakást	2-3	0	n.a.	
Összesen				